

משבר האקלים: מוכנות עסקים וסביבת העבודה

יובל שליסל

מאקרו
MACRO

המרכז לכלכלה מדינית
THE CENTER FOR POLITICAL ECONOMICS

פורום
ארלזורוב
כלכלה הוגנת | חברה צודקת

אוקטובר 2025

Hans Böckler
Stiftung

נייר זה הוא פרי שיתוף פעולה בין מרכז מאקרו ופורום ארלזורוב | הדעות המובעות בפרסום זה אינן משקפות בהכרח את עמדות הארגונים המממנים | שימוש מסחרי בפרסום ללא קבלת אישור מראש ובכתב אסור בהחלט.

השינויים הנגרמים ממשבר האקלים כבר משפיעים על עולם העבודה, ובייחוד על סביבת עבודה בטוחה לציבור העובדים. מסקר שערכנו בקרב 705 עובדים ומנהלים בענפי הכלכלה השונים עולה, כי משבר האקלים כבר השפיע על סביבת עבודתם של 18% מהמשיבים, עם הבדלים משמעותיים בין ענפי הכלכלה השונים. הסיכונים המרכזיים שמדאיגים את העובדים הם חום קיצוני והפסקות חשמל. בפרט, עובדים החשופים במיוחד לחום העידו כי מקומות העבודה שלהם אומנם מתמודדים עם משבר האקלים, אבל באופן חלקי ולא אפקטיבי. באופן כללי, נראה כי מקומות העבודה בישראל עדיין רחוקים מהיערכות מקיפה ומוסדרת להשפעות משבר האקלים. נדרשת פעולה יזומה של מעסיקים, הממשלה וארגוני העובדים לניסוח מדיניות ונהלים כוללים, במיוחד בענפים עתירי חשיפה לחום, על מנת להבטיח סביבת עבודה בטוחה ובריאה בעידן של שינויי אקלים הולכים ומחריפים.

יובל שליסל הוא חוקר המגזר הציבורי בפורום ארלזורוב, בעל תואר שני בכלכלה מאוניברסיטת חיפה.

אנו מודים למרכז מאקרו לכלכלה מדינית על השתתפותם במחקר ולשחר מאיר על ההערות המועילות. בנוסף, אנו מודים לקרן הנס בקלר, פרץ נפתלי וקרן פרידריך אברט על תמיכתם, שאפשרה את ביצוע המחקר ואת הפקתו של מסמך זה.

הנחיה: יוני בן בשט, ד"ר רובי נתנזון

עורך ראשי: עמית בן-צור

עריכה: דפנה לב

עיצוב: עדי רמות

תוכן העניינים

עמוד

6.....	תקציר
8.....	מבוא
9.....	א. השפעת משבר האקלים על סביבת העבודה נתפסת באופן שונה בעיני עובדים ומנהלים
11.....	ב. הסיכונים המרכזיים שמדאיגים את העובדים הם חוס קיצוני והפסקות חשמל
12.....	ג. משיבי הסקר מעידים כי ענפי התחבורה, האירוח, התשתיות והתעשייה הם המושפעים ביותר ממשבר האקלים
14.....	ד. בענפי התחבורה והתעשייה השיעור הגבוה ביותר של עובדים המדווחים שהם חשופים לחום
16.....	ה. עובדים החשופים לחום העידו כי משבר האקלים השפיע יותר על סביבת עבודתם
17.....	ו. עובדים החשופים לחום העידו כי מקומות העבודה שלהם אומנם מתמודדים עם משבר האקלים, אבל באופן חלקי ולא אפקטיבי
19.....	ז. עובדים החשופים לחום מוגנים באופן חלקי בלבד
20.....	סיכום ומסקנות
21.....	נספח: שאלות הסקר והתפלגות התשובות
27.....	מקורות

רשימת האיורים

עמוד

- איור 1:** מידת ההסכמה של הנשאלים עם ההיגד: "במהלך השנים האחרונות משבר האקלים השפיע במידה רבה על סביבת העבודה במקום העבודה העיקרי שלי".....9
- איור 2:** התפלגות תשובות הנשאלים לשאלה: "האם קיימים מדיניות ונהלים להתמודדות עם מצבי מזג אוויר קיצוניים במקום העבודה העיקרי שלך?".....10
- איור 3:** התפלגות תשובות הנשאלים לשאלה: "באילו סיכונים הנגרמים ממזג אוויר קיצוני בשל שינויי האקלים יש לטפל במקום העבודה העיקרי שלך, כדי להבטיח סביבת עבודה בטוחה ובריאה?" (שאלת רב-ברירה).....11
- איור 4:** מידת ההסכמה של הנשאלים עם ההיגד: "במהלך השנים האחרונות משבר האקלים השפיע במידה רבה על סביבת העבודה במקום העבודה העיקרי שלי".....12
- איור 5:** התפלגות תשובות הנשאלים לשאלה "האם קיימים מדיניות ונהלים להתמודדות עם מצבי מזג אוויר קיצוניים במקום העבודה העיקרי שלך?".....13
- איור 6:** שיעור העובדים החשופים לחום במסגרת עבודתם, בחלוקה לענפים.....15
- איור 7:** מידת ההסכמה של הנשאלים עם ההיגד "במהלך השנים האחרונות משבר האקלים השפיע במידה רבה על סביבת העבודה במקום העבודה העיקרי שלי".....16
- איור 8:** התפלגות תשובות הנשאלים לשאלה "האם במקום העבודה העיקרי שלך ננקטו צעדים להתמודדות עם סיכונים הנגרמים ממזג אוויר קיצוני להגברת בטיחות ובריאות העובדים?".....17
- איור 9:** מידת ההסכמה של הנשאלים עם ההיגד: "הצעדים שננקטו להתמודדות עם הסיכונים שיפרו את רמת הבטיחות והבריאות של העובדים".....18
- איור 10:** התפלגות תשובות הנשאלים לשאלה "מבין האמצעים הבאים, מה מסופק לך על ידי מקום העבודה שלך על מנת להתמודד עם עומס חום?" (שאלת רב-ברירה).....19

מבוא

השפעות משבר האקלים, ההולך ומחריף, משפיעות גם על סביבת העבודה בישראל. מסמך זה מבוסס על סקר שנערך בקרב עובדים ומנהלים בישראל ובוחר את הערכתם בנוגע לרמת החשיפה שלהם למשבר האקלים וההתמודדות איתו.

כ-18% מכל המשיבים העידו כי שינוי האקלים כבר השפיע על סביבת עבודתם, אולם רבים צופים סיכונים מגוונים שייגרמו כתוצאה ממנו בעתיד.

הבדלים בין מנהלים לעובדים

השפעת משבר האקלים על סביבת העבודה נתפסת באופן שונה בעיני עובדים ומנהלים:

◀ יותר מנהלים מעובדים העידו כי משבר האקלים השפיע על סביבת עבודתם;

◀ מנהלים מודעים יותר מעובדים למדיניות ולנהלים להתמודדות עם אירועי מזג אוויר קיצוני.

הבדלים בין עובדים חשופים לחוס לעובדים שאינם חשופים לחוס

הסיכונים המרכזיים שמדאיגים את העובדים הם חוס קיצוני והפסקות חשמל. על פי המשיבים לסקר, סביבות העבודה המושפעות ביותר ממשבר האקלים הן בענפי התחבורה, האירוח, התשתיות והתעשייה.

נמצא כי כ-39% מהעובדים חשופים לחוס במסגרת עבודתם, כאשר המספר הגבוה ביותר של עובדים שדיווחו שהם חשופים לחוס עובדים בענפי התחבורה והתעשייה.

עובדים החשופים לחוס העידו כי מקומות העבודה שלהם אומנם מתמודדים עם משבר האקלים, אבל באופן חלקי ולא אפקטיבי. 59% מהעובדים העידו שמקום העבודה נקט צעדים להתמודדות עם הסיכונים הנובעים מעומסי חום גבוהים, אולם רק 54% העידו שהצעדים שננקטו אכן שיפרו את רמת הבטיחות והבריאות בסביבת עבודתם. פער זה עשוי לנבוע מהעובדה שרק 24% מהעובדים העידו שקיימים במקום עבודתם מדיניות ונהלים סדורים להתמודדות עם מזג אוויר קיצוני, מה שמוביל מקומות עבודה לנקוט צעדים, אך לא כחלק ממדיניות סדורה.

נמצא שהעובדים החשופים לחום מוגנים באופן חלקי בלבד:

- 36% מהעובדים החשופים לחום העידו שקיימת הצללה על אזור העבודה שלהם;
- 39% העידו שקיים עבורם חלל ממוזג לזמן ההפסקות לקירור הגוף;
- רק 71% מהעובדים החשופים לחום העידו שהם מקבלים מים קרים.

סיכום

משבר האקלים לא הולך להיעלם. כדי להבטיח סביבת עבודה בטוחה ובריאה בתנאים של עומסי חום הולכים וגדלים, על הממשלה, ארגוני המעסיקים וארגוני העובדים ללמוד על האיומים ודרכי ההתמודדות האפשריות איתם, ובהתאם לנסח מדיניות ונהלים. מסקנה זו נכונה ביתר שאת ובדחיפות לגבי ענפי הכלכלה שמספר העובדים שחשופים בהם לחום במסגרת עבודתם גבוה במיוחד.

**השינויים הנובעים
ממשבר האקלים
משפיעים גם על עולם
העבודה, ובייחוד על
סביבת עבודה בטוחה
לציבור העובדים**

**מסמך זה מציג תוצאות
סקר שביקש להבין עד
כמה באמת מרגישים
העובדים בישראל
את השפעות משבר
האקלים, והאם הם
מרגישים שמקומות
העבודה נוקטים צעדים
כדי להגן עליהם מפניו**

כמעט מדי שנה, גלי החום בישראל שוברים שיאים. כך היה בגל החום בחודש אוגוסט 2025, שבמהלכו נשברו שיאי טמפרטורות ברחבי הארץ (השירות המטאורולוגי, 2025). משבר האקלים באזורנו מתאפיין בעלייה ניכרת במספר הימים שבהם שוררים עומסי חום גבוהים בקיץ ובמספר ימי השיטפונות בחורף, ותדירותם של אירועים אלה ודומים להם תלך ותגבר בעשורים הבאים (ממשלת ישראל, 2021). השינויים הללו משפיעים גם על עולם העבודה, ובייחוד על סביבת עבודה בטוחה לציבור העובדים. כך, במחקר של פורום ארלזורוב נמצא, כי מעגל העובדים שתנאי עבודתם מאוימים ממשבר האקלים כולל כ-301 אלף משרות (רביב, 2023). אבל עד כמה באמת מרגישים העובדים בישראל את השפעות משבר האקלים, והאם הם מרגישים שמקומות העבודה נוקטים צעדים כדי להגן עליהם מפניו?

כדי לנסות להשיב על השאלות האלו, ערכנו סקר מיוחד בקרב 705 משיבים באמצעות מכון "מאגר מוחות". המשיבים לסקר הם עובדים בענפי כלכלה שונים ובמגוון דרגות ניהול. הסקר בוצע באמצעות פאנל אינטרנטי^א ועל כן אינו מדגם מקרי. בנוסף, לא שויכו משקולות למשיבים כדי לייצג את התפלגותם באוכלוסייה. הסקר בוצע בחודש אפריל 2025.

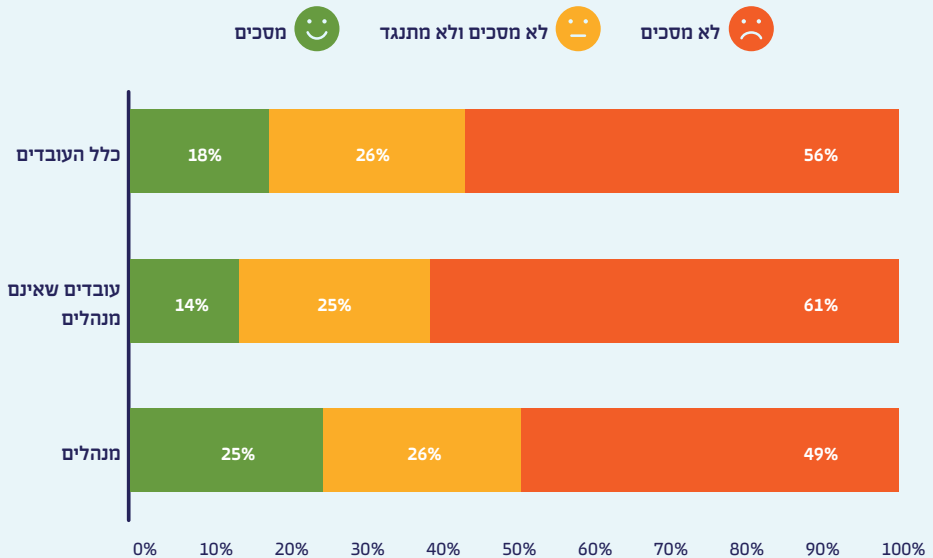
^א פאנל אינטרנטי כולל קבוצת מדגם קבועה של אנשים, הנוטלת חלק בסקרים חוזרים באמצעות האינטרנט, לרוב דרך הדוא"ל.

השפעת משבר האקלים על סביבת העבודה נתפסת באופן שונה בעיני עובדים ומנהלים

מבין משתתפי הסקר, 288 הם מנהלים¹, ו-398 הם עובדים שאינם מנהלים. הנתונים מצביעים על פערים בתפיסות: מנהלים ועובדים מעידים כי הם חווים באופן שונה את השפעת משבר האקלים על סביבת העבודה שלהם (איור 1). כך, כחמישית (18%) מכלל העובדים דיווחו כי משבר האקלים השפיע על סביבת עבודתם, כאשר 25% מהמנהלים העידו על השפעה לעומת 14% בלבד מעובדים שאינם מנהלים. ייתכן שפער זה נובע מחוסר מודעות של העובדים שאינם מנהלים למשבר האקלים ולהשפעותיו על העסק.

איור 1: מידת ההסכמה של הנשאלים עם ההיגד: "במהלך השנים האחרונות משבר האקלים השפיע במידה רבה על סביבת העבודה במקום העיקרי שלי"

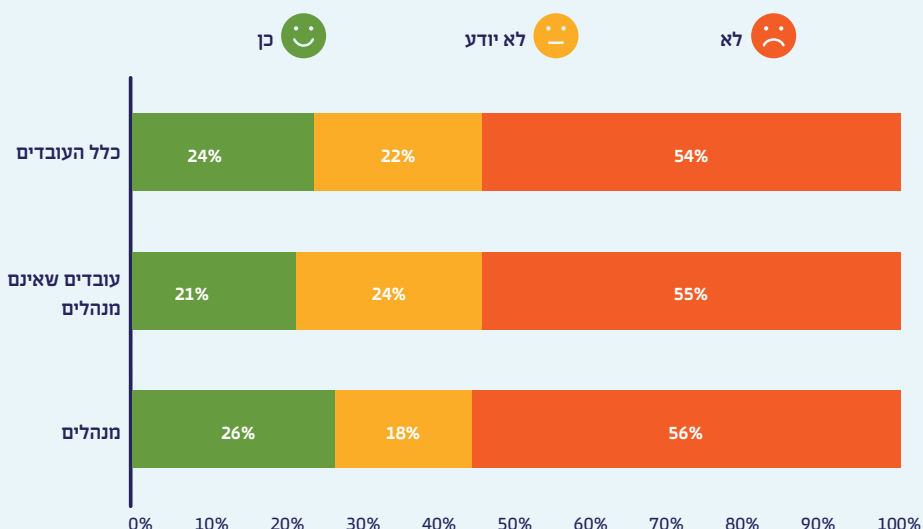
מקור הנתונים: סקר משבר האקלים - מוכנות עסקים וסביבת העבודה; עיבוד הנתונים: פורום ארלוזורוב

¹ משיב שענה שהוא בעל סמכות לקדם או לפטר עובדים הוגדר כמנהל.

**יותר מנהלים מעובדים
העידו שקיימים במקום
העבודה מדיניות ונהלים
להתמודדות עם מצבי
מזג אוויר קיצוניים**

מהנתונים המוצגים באיור 2 עולה, כי רק 24% מהעובדים העידו שקיימים מדיניות ונהלים להתמודדות עם מזג אוויר קיצוני במקום עבודתם. בדיקת ההבדל בין תשובות המנהלים לתשובות העובדים מעלה, כי 26% מהמנהלים העידו שקיימים במקום העבודה מדיניות ונהלים להתמודדות עם מצבי מזג אוויר קיצוניים, לעומת 21% מהעובדים בלבד. בנוסף, 18% מהמנהלים ו-24% מהעובדים העידו שהם לא יודעים אם קיימים נהלים בתחום זה במקום עבודתם. ייתכן שנתונים אלה משקפים מודעות נמוכה יותר של העובדים להתמודדות של מקום עבודתם עם משבר האקלים.

איור 2: התפלגות תשובות הנשאלים לשאלה: "האם קיימים מדיניות ונהלים להתמודדות עם מצבי מזג אוויר קיצוניים במקום העבודה העיקרי שלך?"

מקור הנתונים: סקר משבר האקלים - מוכנות עסקים וסביבת העבודה; **עיבוד הנתונים:** פורום ארלוזורוב

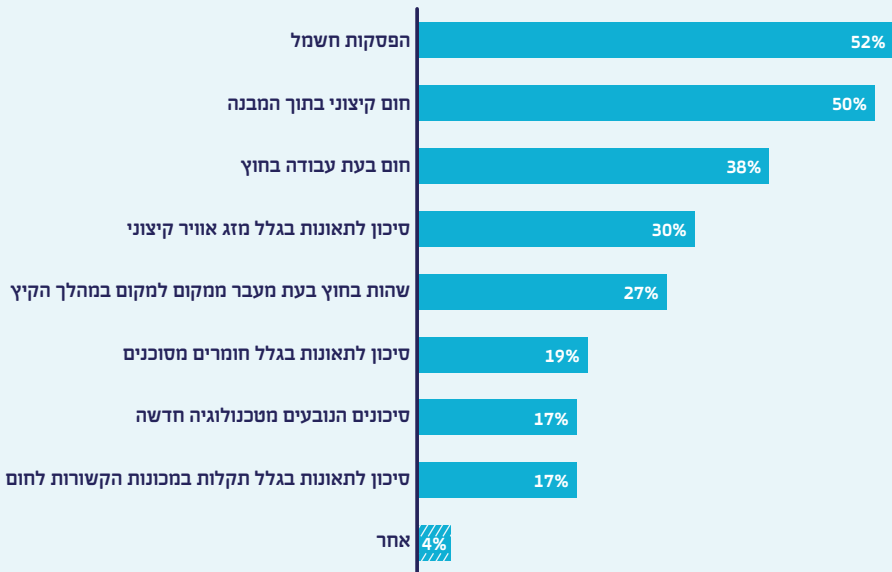

הסיכונים המרכזיים שמדאיגים את העובדים הם חוס קיצוני והפסקות חשמל

מרבית העובדים מזהים הפסקות חשמל, עבודה בחוס קיצוני בתוך המבנה וחוס בעת עבודה בחוץ כסיכונים המרכזיים ביותר במקום העבודה שלהם

העובדים נשאלו באילו סיכונים הנגרמים ממזג אוויר קיצוני בשל שינויי האקלים יש לטפל במקום העבודה על מנת להבטיח סביבת עבודה בטוחה ובריאה (שאלת רב-ברירה, שבה יכלו לסמן יותר מתשובה אחת). מהתשובות עולה, כי מרבית העובדים מזהים הפסקות חשמל (52%), עבודה בחוס קיצוני בתוך המבנה (50%) וחוס בעת עבודה בחוץ (38%) כסיכונים המרכזיים ביותר.

איור 3: התפלגות תשובות הנשאלים לשאלה: "באילו סיכונים הנגרמים ממזג אוויר קיצוני בשל שינויי האקלים יש לטפל במקום העבודה העיקרי שלך, כדי להבטיח סביבת עבודה בטוחה ובריאה?" (שאלת רב-ברירה)

באיור מוצג אחוז המשיבים שהעידו שיש לטפל בסיכונים המסומנים מתוך כלל המשיבים.

הערכים המקווקקים מסמנים מהימנות נמוכה בשל מיעוט נתונים.

מקור הנתונים: סקר משבר האקלים - מוכנות עסקים וסביבת העבודה; **עיבוד הנתונים:** פורום ארלזורוב

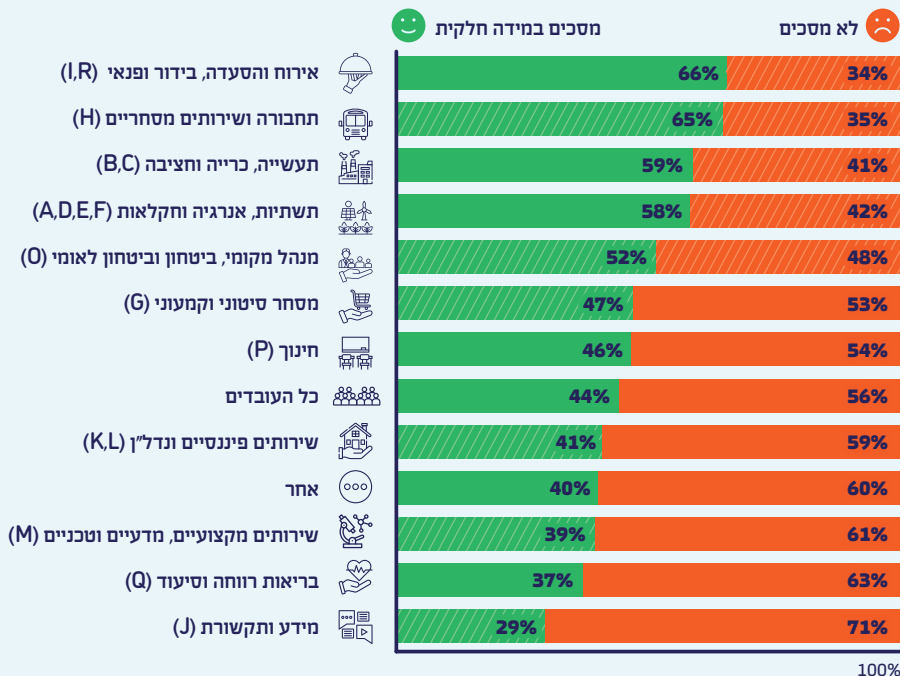

משיבי הסקר מעידים כי ענפי התחבורה, האירוח, התשתיות והתעשייה הם המושפעים ביותר ממשבר האקלים

הנתונים חושפים כי משבר האקלים משפיע באופן שונה מאוד על סביבת העבודה בענפי הכלכלה השונים

השפעת משבר האקלים על מקומות העבודה נתפסת באופן שונה גם בין ענפי הכלכלה. בעוד ש-66% מהמשיבים מענפי האירוח והסעדה, בידור ופנאי העידו כי הם מסכימים במידה חלקית עם ההיגד, רק 29% מהעובדים בענף המידע והתקשורת הסכימו איתו. הנתונים חושפים כי משבר האקלים משפיע באופן שונה מאוד על סביבת העבודה בענפי הכלכלה השונים.

איור 4: מידת ההסכמה של הנשאלים עם ההיגד: "במהלך השנים האחרונות משבר האקלים השפיע במידה רבה על סביבת העבודה במקום העבודה העיקרי שלי"

100%

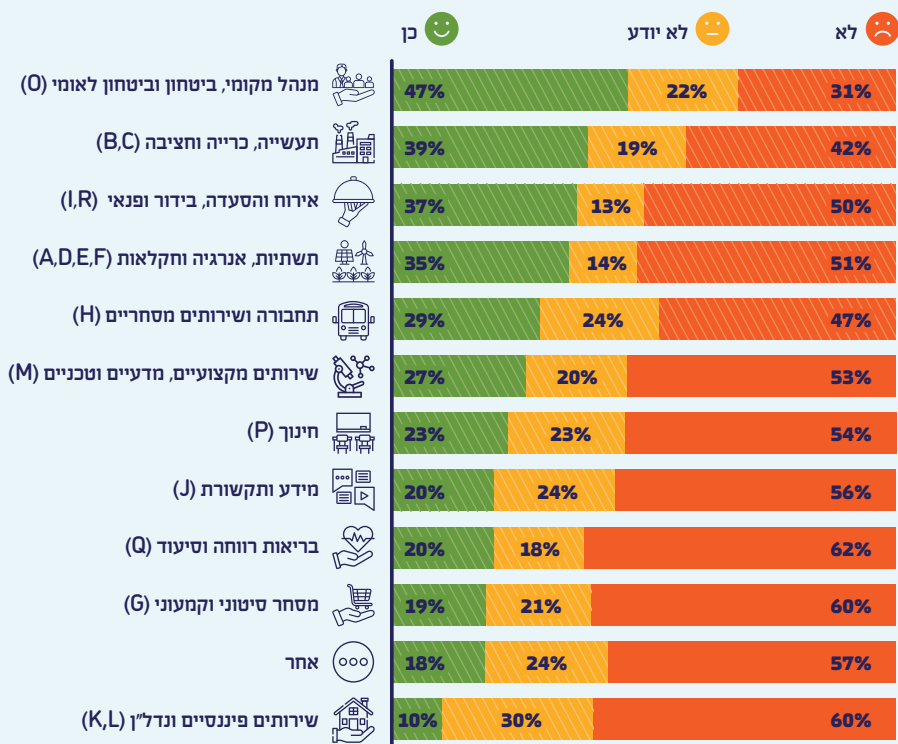
התשובות "מסכים" ו"לא מסכים ולא מתנגד" אוחדו לקטגוריה "מסכים במידה חלקית" כדי להגיע למהימנות גבוהה יותר. הערכים המקווקים מסמנים מהימנות נמוכה בשל מיעוט נתונים.

מקור הנתונים: סקר משבר האקלים - מוכנות עסקים וסביבת העבודה; **עיבוד הנתונים:** פורום ארלוזורוב

**העובדים מעידים על
קיומם של מדיניות
ונהלים להתמודדות
עם מצבי מזג אוויר
קיצוניים בענפים שאכן
הם המושפעים ביותר
ממשבר האקלים**

בבחינה ענפית, העובדים מעידים על קיומם של מדיניות ונהלים להתמודדות עם מצבי מזג אוויר קיצוניים בענפים שאכן הם המושפעים ביותר ממשבר האקלים. לצד זאת, הענף מנהל מקומי, ביטחון וביטחון לאומי מוביל את ענפי הכלכלה בתחום זה עם 47% מהעובדים שהשיבו כי קיימים במקום עבודתם נהלים להתמודדות עם מזג אוויר קיצוני. ניתן לשער שבענף זה, שכולל את משרדי הממשלה וכוחות הביטחון, יש נהלים ברורים למגוון גדול של תרחישים.

איור 5: התפלגות תשובות הנשאלים לשאלה "האם קיימים מדיניות ונהלים להתמודדות עם מצבי מזג אוויר קיצוניים במקום העבודה העיקרי שלך?"

100%

הערכים המקווקים מסמנים מהימנות נמוכה בשל מיעוט נתונים.

מקור הנתונים: סקר משבר האקלים - מוכנות עסקים וסביבת העבודה; **עיבוד הנתונים:** פורום ארלזורוב

בענפי התחבורה והתעשייה השיעור הגבוה ביותר של עובדים המדווחים שהם חשופים לחום

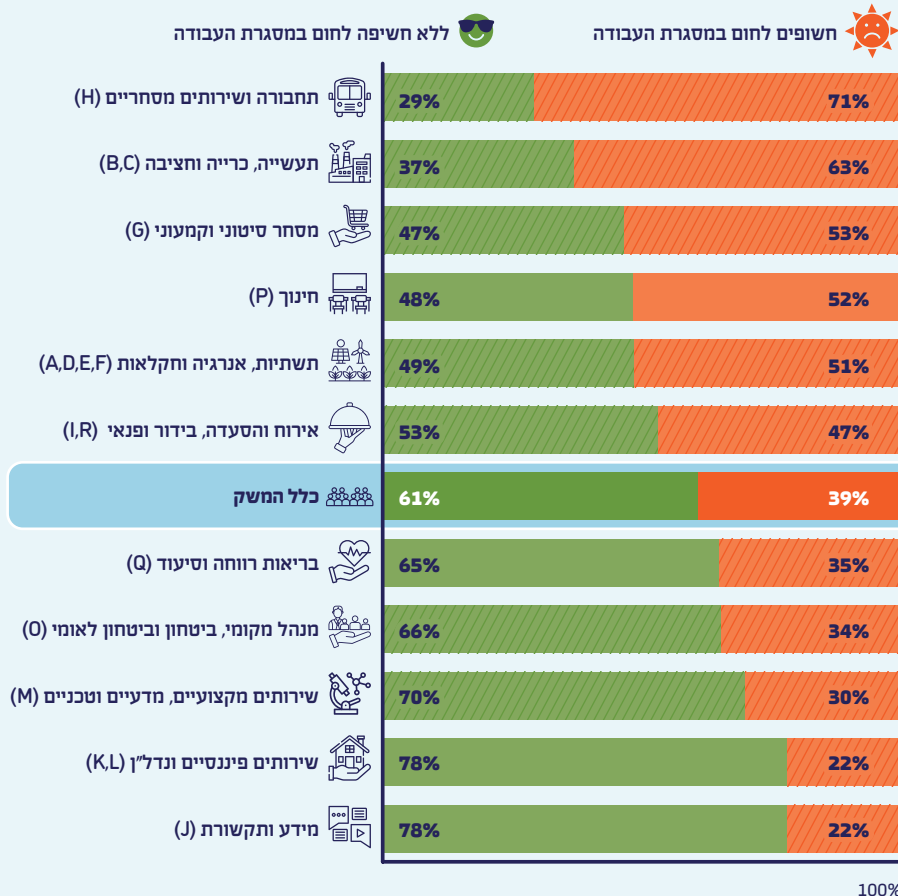
מהנתונים עולה כי 39% מהעובדים חשופים לחום במסגרת עבודתם

במבט על ענפים ספציפיים עולה, כי קיימים ענפים שבהם שיעור העובדים החשופים לחום הוא גבוה מאוד

חלוקה נוספת שערכנו בין המשיבים מתבססת על מידת החשיפה שלהם לחום במהלך יום העבודה. המשיבים חולקו לשתי קבוצות: "אינם חשופים לחום במסגרת העבודה" (עובדים החשופים לחום רק בזמן הנסיעה לעבודה או כלל לא חשופים לחום), ו"חשופים לחום במסגרת העבודה". קבוצה זו כללה עובדים החשופים לחום עד שעתיים ביום, חשופים בין שעתיים לארבע שעות ביום וחשופים מעל ארבע שעות ביום. מאיור 6 עולה, כי 39% מהעובדים חשופים לחום במסגרת עבודתם.

במבט על ענפים ספציפיים עולה, כי קיימים ענפים שבהם שיעור העובדים החשופים לחום הוא גבוה מאוד. כך, למשל, בענף התחבורה ושירותים מסחריים ובענף התעשייה, כרייה וחציבה, אחוז העובדים החשופים לחום במסגרת עבודתם עומד על 71% ו-63%, בהתאמה. יש לציין שבשל מיעוט נתונים יחסי בכל הענפים, מהימנות הנתונים נמוכה.

איור 6: שיעור העובדים החשופים לחום במסגרת עבודתם, בחלוקה לענפים

"חשופים לחום במסגרת העבודה" כוללים: חשופים לחום עד שעהיים ביום, חשופים בין שעהיים לארבע שעות ביום וחשופים מעל ארבע שעות ביום.

הערכים המקווקים מסמנים מהימנות נמוכה בשל מיעוט נתונים.

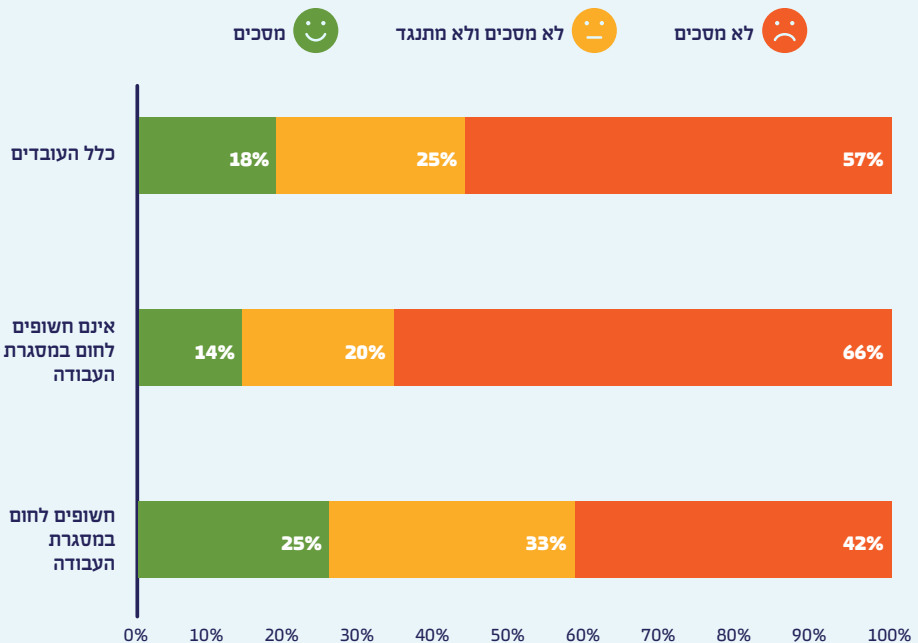
מקור הנתונים: סקר משבר האקלים - מוכנות עסקים וסביבת העבודה; **עיבוד הנתונים:** פורום ארלזורוב

עובדים החשופים לחום העידו כי משבר האקלים השפיע יותר על סביבת עבודתם

עובדים החשופים לחום נוטים להסכים יותר עם כך שמשבר האקלים השפיע במידה רבה על סביבת העבודה שלהם

איור 7 מציג את מידת ההסכמה של עובדים כי במהלך השנים האחרונות משבר האקלים השפיע במידה רבה על סביבת העבודה שלהם, בפילוח לפי חשיפה לחום במסגרת העבודה. מהנתונים עולה, כי עובדים החשופים לחום נוטים להסכים יותר עם כך שמשבר האקלים השפיע במידה רבה על סביבת העבודה שלהם (25% מסכימים, 33% "לא מסכים ולא מתנגד") לעומת אלו שאינם חשופים לחום (14% מסכימים, 20% "לא מסכים ולא מתנגד").

איור 7: מידת ההסכמה של הנשאלים עם ההיגד "במהלך השנים האחרונות משבר האקלים השפיע במידה רבה על סביבת העבודה במקום העיקרי שלי"

"חשופים לחום במסגרת העבודה" כוללים: חשופים לחום עד שעהיים ביום, חשופים בין שעהיים לארבע שעות ביום וחשופים מעל ארבע שעות ביום.

מקור הנתונים: סקר משבר האקלים - מוכנות עסקים וסביבת העבודה; **עיבוד הנתונים:** פורום ארלוזורוב

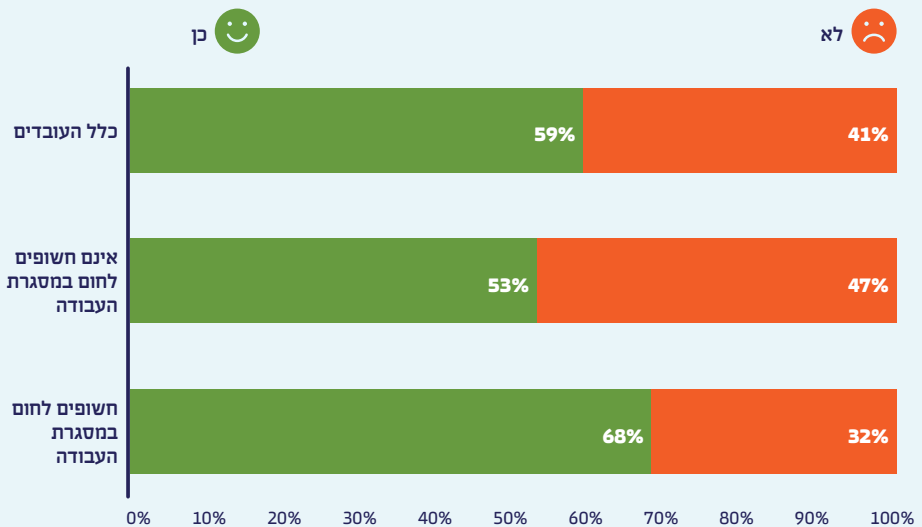

עובדים החשופים לחום העידו כי מקומות העבודה שלהם אומנם מתמודדים עם משבר האקלים, אבל באופן חלקי ולא אפקטיבי

מקומות עבודה שבהם העובדים החשופים לחום פועלים יותר ממקומות שבהם העובדים אינם חשופים לחום על מנת להתמודד עם הסיכונים הכרוכים בכך

מבין העובדים החשופים לחום, 68% העידו כי ננקטו במקום העבודה שלהם צעדים לשיפור הבטיחות והבריאות, לעומת 53% בלבד מהעובדים שאינם חשופים לחום. בסך הכול, 59% מכלל העובדים דיווחו כי ננקטו צעדים במקום עבודתם. כלומר, מקומות עבודה שבהם העובדים החשופים לחום פועלים יותר ממקומות שבהם העובדים אינם חשופים לחום על מנת להתמודד עם הסיכונים הכרוכים בחשיפה לחום.

איור 8: התפלגות תשובות הנשאלים "האם במקום העבודה העיקרי שלך ננקטו צעדים להתמודדות עם סיכונים הנגרמים ממזג אוויר קיצוני להגברת בטיחות ובריאות העובדים?"

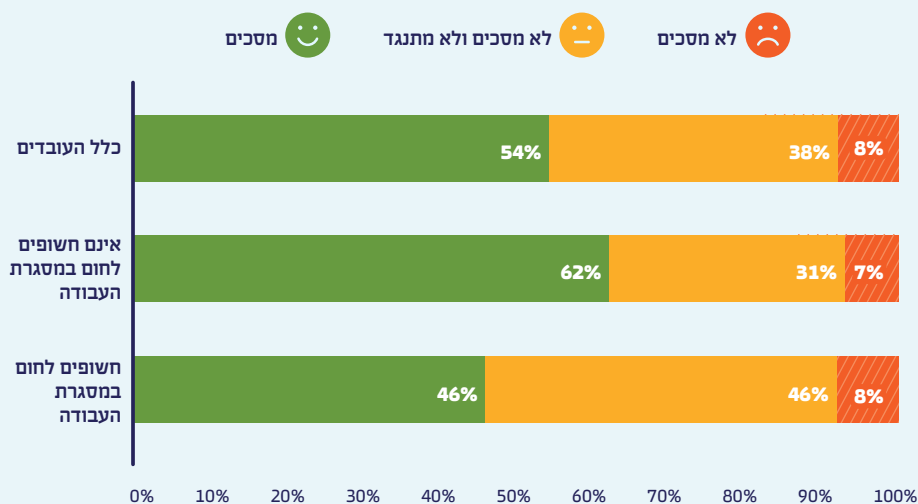
"חשופים לחום במסגרת העבודה" כוללים: חשופים לחום עד ששתיים ביום, חשופים בין ששתיים לארבע שעות ביום וחשופים מעל ארבע שעות ביום.

מקור הנתונים: סקר משבר האקלים - מוכנות עסקים וסביבת העבודה; עיבוד הנתונים: פורום ארלזורוב

**רק 54% מהעובדים
הביעו הסכמה כי
הצעדים שננקטו שיפרו
את רמת הבטיחות
והבריאות, נתון שמעיד
על פער בין הפעולות
שננקטות ובין תחושת
האפקטיביות שלהן
בעיני העובדים**

אולם, כאשר נשאלו העובדים עד כמה הם מסכימים עם האמירה, כי הצעדים שננקטו שיפרו את רמת הבטיחות והבריאות, רק 54% מהעובדים הביעו הסכמה, נתון המעיד על פער בין הפעולות שננקטות ובין תחושת האפקטיביות שלהן בעיני העובדים. פער זה מתחדד בפילוח בין מקומות עבודה חשופים לחום למקומות עבודה שאינם חשופים. למרות ש-68% מהעובדים החשופים לחום העידו על צעדים שננקטו במקומות עבודתם, כפי שמראה איור 8, רק 46% מהעובדים החשופים לחום סבורים כי הצעדים שננקטו שיפרו את רמת הבטיחות והבריאות במקום העבודה, כפי שמראה איור 9, זאת לעומת 62% מהעובדים שאינם חשופים לחום.

איור 9: מידת ההסכמה של הנשאלים עם ההיגד: "הצעדים שננקטו להתמודדות עם הסיכונים שיפרו את רמת הבטיחות והבריאות של העובדים"

"חשופים לחום במסגרת העבודה" כוללים: חשופים לחום עד שתיים ביום, חשופים בין שתיים לארבע שעות ביום וחשופים מעל ארבע שעות ביום.

הערכים המקווקוים מסמנים מהימנות נמוכה בשל מיעוט נתונים.

מקור הנתונים: סקר משבר האקלים - מוכנות עסקים וסביבת העבודה; **עיבוד הנתונים:** פורום ארלוזורוב

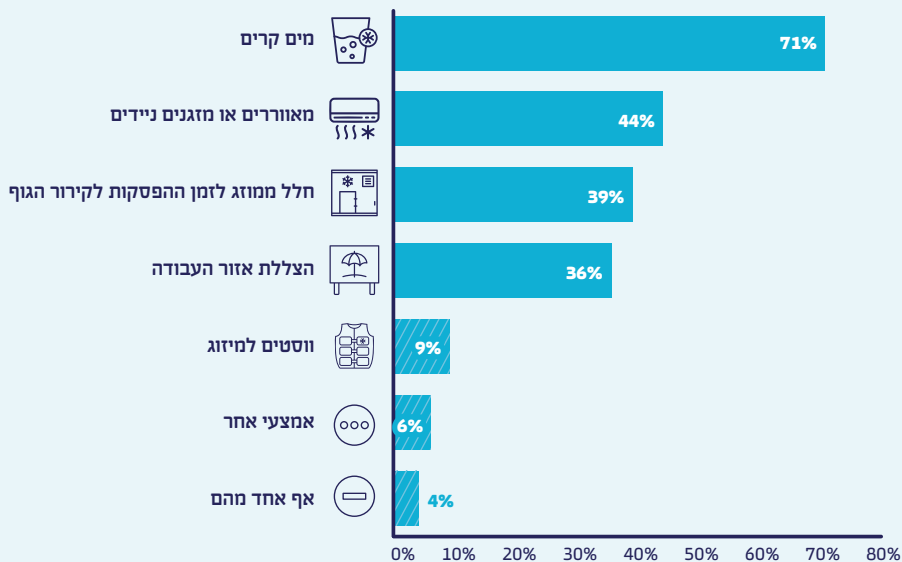
בעוד שעובדים רבים העידו שמקומות העבודה נקטו צעדים להתמודדות עם סיכונים הנובעים ממשבר האקלים, היעדר החשיבה מראש וניסוח נהלים ברורים, כפי שהוצג באיור 2, עשוי להיות אחת הסיבות לחוסר יעילותם של הצעדים.

עובדים החשופים לחום מוגנים באופן חלקי בלבד

מהממצאים עולה,
שעובדים החשופים
לחום נאלצים, במקרים
רבים, להתמודד עם
החום בכוחות עצמם

בסקר נשאלו העובדים לגבי אמצעי הגנה המסופקים להם על ידי המעסיק להתמודדות עם חום גבוה. בניתוח הנתונים שלהלן אנו מתמקדים רק בעובדים שחשופים לחום במסגרת עבודתם. מהממצאים עולה, שעובדים החשופים לחום נאלצים, במקרים רבים, להתמודד עם החום בכוחות עצמם. אומנם שיעור גבוה, 71% מהם, העידו שהמעסיק מספק להם מים קרים, אך הנתון המשלים מעיד על המצב העגום: 29% מהעובדים החשופים לחום במסגרת עבודתם לא דיווחו שהמעסיק מספק להם מים קרים. בנוסף, רק 39% מהעובדים החשופים לחום במסגרת עבודתם העידו שהמעסיק מספק להם חלל ממוזג לזמן ההפסקות, ורק 36% העידו שהמעסיק מספק להם הצללה באזור העבודה.

איור 10: התפלגות תשובות הנשאלים לשאלה "מבין האמצעים הבאים, מה מסופק לך על ידי מקום העבודה שלך על מנת להתמודד עם עומס חום?" (שאלת רב-ברירה)

הנתון מציג את אחוז העובדים החשופים לחום במסגרת עבודתם, שדיווחו כי הציוד המצוין מסופק על ידי המעסיק. "חשופים לחום במסגרת העבודה" כוללים: חשופים לחום עד ששתיים ביום, חשופים בין ששתיים לארבע שעות ביום וחשופים מעל ארבע שעות ביום.

הערכים המקווקוים מסמנים מהימנות נמוכה בשל מיעוט נתונים.

מקור הנתונים: סקר משבר האקלים - מוכנות עסקים וסביבת העבודה; **עיבוד הנתונים:** פורום ארלזורוב

סיכום ומסקנות

**עוצמתם ותדירותם של
אירועי חום קיצוניים
כתוצאה ממשבר
האקלים צפויים
להחמיר בעשורים
הקרובים ולפגוע
בסביבת העבודה
בישראל ולהפוך אותה
לפחות בריאה ובטוחה**

עוצמתם ותדירותם של אירועי חום קיצוניים כתוצאה ממשבר האקלים צפויים להחמיר בעשורים הקרובים וצפויים לפגוע בסביבת העבודה של ציבור העובדים בישראל ולהפוך אותה לפחות בריאה ובטוחה. מהנתונים שאספנו בסקר עולה, שקיים פער בין מנהלים לעובדים בדרך שבה הם תופסים את השפעת משבר האקלים על סביבת עבודתם. כמו כן, קיימים פערים משמעותיים בין ענפי הכלכלה השונים לגבי השפעת משבר האקלים על העובדים. כך, 66% מהעובדים בענפי האירוח וההסעדה העידו שמשבר האקלים השפיע על סביבת העבודה שלהם, אך רק 29% מהעובדים בענפי המידע והתקשורת העידו על כך. עוד עולה מהנתונים, שכ-39% מכלל העובדים בישראל חשופים לחום במסגרת עבודתם;

25% מהעובדים החשופים לחום העידו שמשבר האקלים השפיע על סביבת עבודתם, ורק 46% מהם העידו כי הצעדים שננקטו להתמודדות עם הסיכונים שיפרו את רמת הבטיחות והבריאות של העובדים.

נראה כי החוסר במדיניות ובנהלים להתמודדות עם השפעות משבר האקלים במקומות העבודה גורם למעסיקים לנקוט צעדים נקודתיים כשאירועי הקיצון מתרחשים, ובשל כך יעילותם של צעדים אלה שנויה במחלוקת. **כדי להתמודד ביעילות ובאפקטיביות עם הסיכונים, שעוד ילכו ויחריפו בשנים הקרובות, על הממשלה, ארגוני המעסיקים וארגוני העובדים לקיים למידה מקצועית לגבי האיומים ודרכי ההתמודדות האפשריות איתם, ולנסח בהתאם מדיניות ונהלים. מסקנה זו נכונה ביתר שאת ובדחיפות לגבי ענפי הכלכלה שמספר העובדים שחשופים בהם לחום במסגרת עבודתם גבוה במיוחד.**

נספח: שאלות הסקר והתפלגות התשובות

מספר המשיבים אחוז המשיבים		תשובות	שאלה
42.00%	288	כן	האם במקום העבודה העיקרי שלך יש לך סמכויות ניהוליות, כאלה המאפשרות לך לקדם או לפטר אנשים?
58.00%	398	לא	
8.80%	24	מנהלים	האם אתה מנהל/ת או ניהלת בעבר?
68.20%	187	עובדים	
23.00%	63	עובדים ומנהלים	
14.70%	100	מגזר פרטי - הייטק	לאיזה מגזר כלכלי שייך מקום העבודה העיקרי שלך?
51.90%	352	מגזר פרטי כללי (חברה למטרות רווח)	
28.80%	195	מגזר ציבורי	
4.60%	31	מגזר שלישי	
14.60%	103	חינוך (למשל הוראה בבתי ספר, מוסדות להשכלה גבוהה, הוראה פרטית ומקצועות הוראה נוספים)	
11.90%	84	בריאות רווחה וסיעוד (שירותי בריאות ובריאות הנפש, עובדי סיעוד במוסדות אשפוזיים, בתי אבות ועוד)	
11.20%	79	מידע ותקשורת (חברות הייטק, שירותי תקשורת קווית או ניידת, הוצאה לאור)	

מספר המשיבים אחוז המשיבים		תשובות	שאלה
8.50%	60	שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים (שירותים משפטיים, אדריכליים והנדסיים, מחקר ופיתוח)	באיזה ענף נמצא מקום העבודה העיקרי שלך? (המשך)
8.50%	60	שירותים פיננסיים, נדל"ן ותיירות (פעילות נדל"ן, חברות ביטוח ואשראי, סוכנויות טיולים והשכרת רכב)	
6.80%	48	מסחר סטוני וקמעוני (מכירה של מוצרים לצרכן קצה כדוגמת סופרמרקט, או מכירת מוצרים לעסקים כדוגמת סחורה חקלאית)	
5.20%	37	תשתיות, אנרגיה וחקלאות (תחומי הבינוי, החקלאות, אספקת חשמל ומים ושירותי תשתיות אחרות)	
5.10%	36	תעשייה, כרייה וחציבה (כריית פחם, הפקת נפט, סוגים אחרים של כרייה וחציבה)	
4.50%	32	מנהל מקומי, ביטחון וביטחון לאומי (עבודה ברשויות מקומיות ומשרדי ממשלה, צבא ומשטרה)	
4.25%	30	אירוח והסעדה, בידור ופנאי (למשל מסעדות וקייטרינג, תעשיית הבידור, מוזיאונים וספריות)	
2.41%	17	תחבורה ושירותים מסחריים (למשל נהגי אוטובוס ומוניות ותיקון מכשירים)	
16.90%	119	אחר	

מספר המשיבים אחוז המשיבים		תשובות	שאלה
23.70%	167	כן	האם קיימים מדיניות ונהלים להתמודדות עם מצבי מזג אוויר קיצוניים במקום העבודה העיקרי שלך?
54.50%	384	לא	
21.80%	154	לא יודע/ת / מסרב/ת	
58.90%	331	כן	האם במקום העבודה העיקרי שלך ננקטו צעדים להתמודדות עם סיכונים שנשאלו בשאלות הקודמות להגברת בטיחות ובריאות העובדים?
41.10%	231	לא	
39.00%	260	חשוף לחום במסגרת העבודה	כמה זמן במהלך יום העבודה את/ה חשוף/ה לחום, בתוך או מחוץ למבנה? "חשופים לחום במסגרת העבודה" כוללים: חשופים לחום עד שעתיים ביום, חשופים בין שעתיים לארבע שעות ביום וחשופים מעל ארבע שעות ביום.
61.00%	407	ללא חשיפה לחום במסגרת העבודה	
29.40%	184	ככה ככה	במקום העבודה העיקרי שלי התייחסו במידה הולמת לשינויי אקלים ולהשפעתם על סביבת עבודה בטוחה ובריאה.
29.10%	182	לא מסכים	
41.50%	260	מסכים	
25.60%	167	ככה ככה	במהלך השנים האחרונות משבר האקלים השפיע במידה רבה על סביבת העבודה במקום העבודה העיקרי שלי.
55.90%	365	לא מסכים	
18.50%	121	מסכים	

מספר המשיבים אחוז המשיבים		תשובות	שאלה
	307	הפסקות חשמל	באילו סיכונים הנגרמים ממזג אוויר קיצוני בשל שינויי האקלים יש לטפל במקום העבודה העיקרי שלך כדי להבטיח סביבת עבודה בטוחה ובריאה? (שאלת רב-ברירה)
	295	חום קיצוני בתוך המבנה	
	227	חום בעת עבודה בחוץ	
	179	סיכוני תאונות בגלל מזג אוויר קיצוני	
	161	שהות בחוץ בעת מעבר ממקום למקום במהלך הקיץ	
	110	סיכון לתאונות בגלל חומרים מסוכנים	
	103	סיכון לתאונות בגלל תקלות במכונות הקשורות לחום	
	103	סיכונים הנובעים מטכנולוגיה חדשה	
	22	אחר	
	519	מים קרים	מבין האמצעים הבאים, מה מסופק לך על ידי מקום העבודה שלך על מנת להתמודד עם עומס חום? (שאלת רב-ברירה)
	382	מאווררים או מזגנים ניידים	
	265	חלל ממוזג לזמן ההפסקות לקירור הגוף	
	200	הצללת אזור העבודה	
	64	אף אחד מהם - כי אין כל צורך	
	42	ווסטים למיזוג	
	40	אמצעי אחר	

מספר המשיבים אחוז המשיבים		תשובות	שאלה
26.20%	166	ככה ככה	במקום העבודה העיקרי שלי ננקטו צעדים הולמים להתמודדות עם משבר האקלים.
47.80%	303	לא מסכים	
26.00%	165	מסכים	
37.30%	121	ככה ככה	האם את/ה מסכים/ה או לא מסכים/ה לאמירה הבאה: הצעדים שננקטו להתמודדות עם הסיכונים שיפרו את רמת הבטיחות והבריאות של העובדים.
8.30%	27	לא מסכים	
54.30%	176	מסכים	
8.40%	59	ברית המועצות לשעבר ומזרח אירופה	היכן נולדת?
84.10%	593	ישראל	
1.40%	10	מדינות ערב וצפון אפריקה	
2.30%	16	מערב אירופה	
1.70%	12	צפון אמריקה	
2.10%	15	תשובה אחרת	
8.00%	50	עד 6,000 ש"ח	הכנסה ממוצעת
28.00%	175	10,000-6,001	
26.40%	165	15,000-10,001	
22.70%	142	20,000-15,001	
9.90%	62	30,000-20,001	
5.00%	31	מעל 30,000	

מספר המשיבים אחוז המשיבים		תשובות	שאלה
54.30%	383	אקדמית, כולל ישיבה גבוהה	השכלה
1.10%	8	יסודית	
21.30%	150	על תיכונית (כגון טכנאי, הנדסאי)	
22.70%	160	תיכונית, כולל ישיבה תיכונית	
0.60%	4	אחרת	
		Mean (sd) : 42.6 (15.4)	גיל
		min ≤ med ≤ max:	
		5 ≤ 40 ≤ 99	
11.30%	80	דתי	רמת דתיות
44.70%	315	חילוני	
6.40%	45	חרדי, חרדל"י	
37.30%	263	מסורתית	
0.30%	2	תשובה אחרת	
2.30%	16	דרוזי	דת
84.50%	596	יהודי	
10.20%	72	מוסלמי	
2.10%	15	נוצרי	
0.90%	6	תשובה אחרת	

מקורות

- ◀ ממשלת ישראל (2021). דוח היערכות לשינוי אקלים אפריל 2021.
- ◀ השירות המטאורולוגי (2025). גל חום אוגוסט 2025 - סקירה ראשונית.
- ◀ רביב, ר' (2023). הבטחת תעסוקה, פרנסה וזכויות עובדים בהתמודדות עם משבר האקלים. פורום ארלזורוב.

פורום ארלוזורוב הוא מכון מחקר לשינוי מדיניות, שפועל להעלאת רמת חיהם של כל תושבי ישראל ולמימוש זכותם לתעסוקה הוגנת, איכות חיים מכבדת ושוויון הזדמנויות.

פורום ארלוזורוב, מייסודה של הסתדרות העובדים החדשה, הוקם כמוסד ללא כוונות רווח, במטרה לסייע למקבלי ההחלטות בישראל לגבש וליישם אסטרטגיה כלכלית לכינונה של ישראל כמדינת רווחה, החותרת לצמיחה מכלילה, הרחבת השירותים האזרחיים ושיפורם, וחיצוק העבודה המאורגנת והדיאלוג החברתי.

על מנת ליישם מדיניות שמיטיבה עם כלל הציבור בישראל, פורום ארלוזורוב מתבסס על ידע מקיף, רחב ועדכני ופועל לקידום מדיניות מול מבחרי הציבור, הדרג המקצועי בממשלה, השלטון המקומי והאזורי וארגוני העובדים, תוך שיתוף פעולה עם שותפים בחברה האזרחית.

רק דרך קידום כלכלה הוגנת וחברה צודקת נוכל לממש את חזונם של מייסדי מדינת ישראל לפיתוח הארץ לטובת כל תושביה, תוך קיום שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה - היום ובדורות הבאים.

אל תשכחו לעקוב אחרינו

www.arlozforum.org

פורום ארלוזורוב

@Arlozorov Forum

@arlozforum

נותנים עבודה

מרכז בן אהרון | @justiceteamil